

St.-Niklaaskerk Klein Turkije

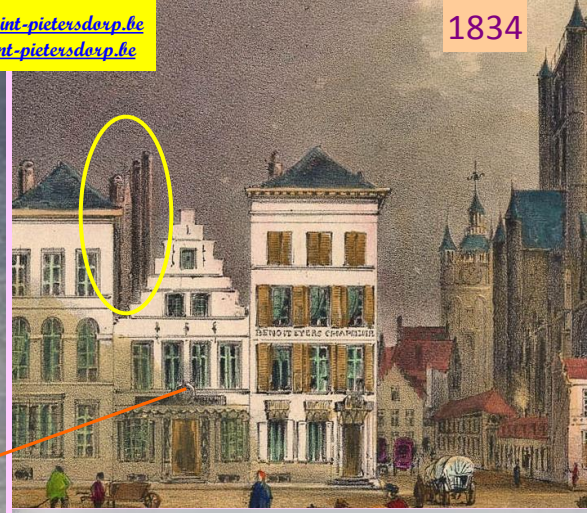
A5

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1834

29 Benoit Eyers,
hoedenmagazijn

27 Juste, bijouerie

1832

ECCLESIA PAROCHIALIS
 S^{ti} NICHOLAI.
 Iuxta forum frumentarium
 Naast de graanmarkt
 GARDIAVI.

- A. S. Nicolaes kerck.
- B. De Corenmarkt.
- C. De Vismarck.
- D. t. Vleeshuys.
- E. S. Pharahildis kerck.
- F. t. Grauen Casteel.
- G. S. Grauen brugge.
- H. Gentbrugge.

Leie

Lange Munt

Groentenmarkt,
 voorheen Vismarkt

St.-Veerlekerk

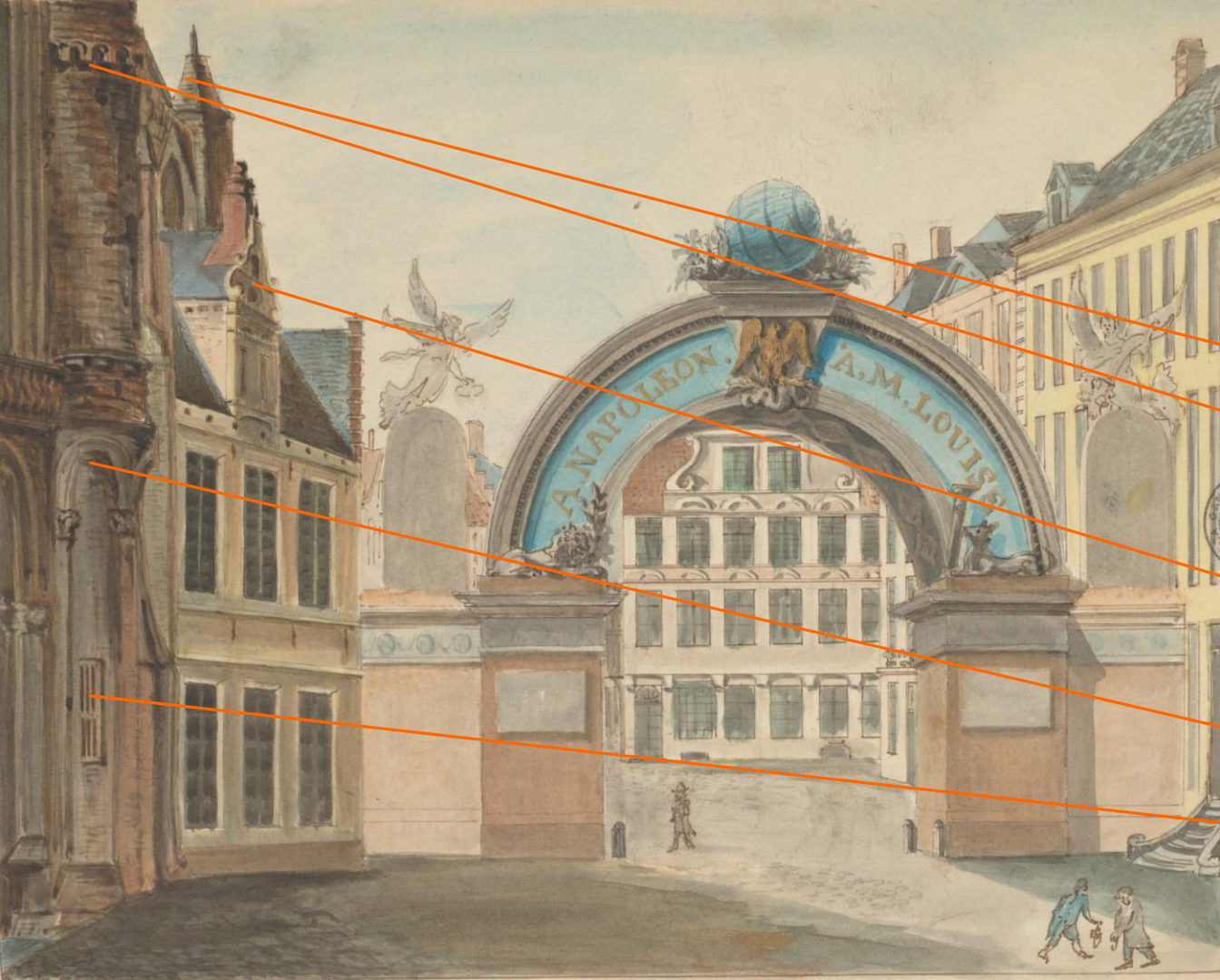
Graslei

Reeds in 1641 stonden tegen de St.-Niklaaskerk enkele huisjes. Vóór het eind v/d 17^e E was de hele zuidzijde tot aan het kerkhof reeds volgebouwd. Rond 1723 is men aan de westzijde volwaardige woningen gaan bouwen. Eveneens rond 1641 is men beginnen bouwen aan de noordzijde, Klein Turkije, en wat verder aan dezelfde kant werd in 1789 ook het oude kerkhof ingepalmd. Dit gebeurde ook aan de zuidzijde. Rond 1901 waren alle huizen terug verdwenen. Het was echter Armand Heins die in 1901 pleitte voor de bewaring van de huisjes in klein Turkije. Ondertussen ook afgebroken.

grasbrug

Zuidzijde v/d kerk Omheining v/h kerkhof

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

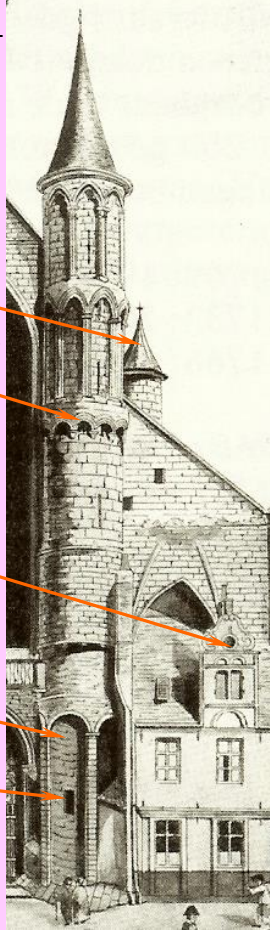

Toen ik deze fraaie gekleurde prent in een oud boek aantrof werd mijn curiositeit geprikkeld. Een triomfboog ter gelegenheid van het bezoek van keizer Napoleon met zijn gemalin Marie-Louise aan Gent.

Vraag is juist waar?

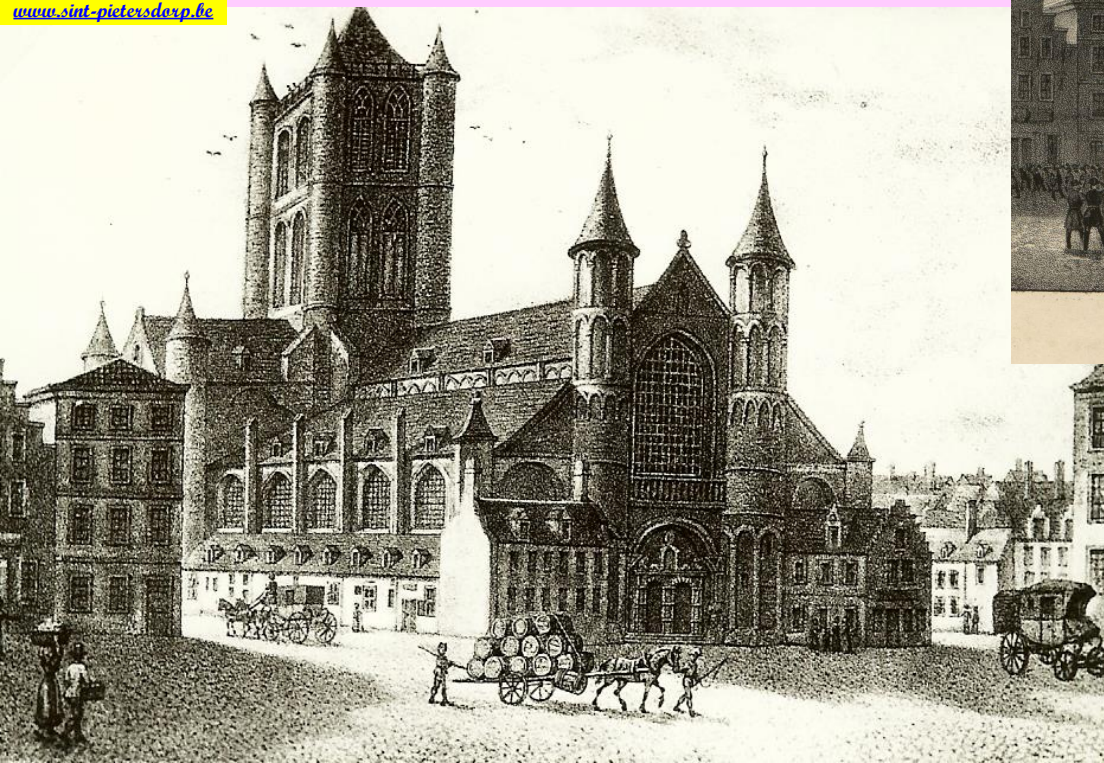
Links leek me een portaal van een gootgebouw. Ja, de puzzel viel opeens in elkaar. Ik herkende de Sint Niklaaskerk op de Korenmarkt.

Een andere prent bijgehaald om de referentiepunten aan te tonen.

Eén van beide etsen lijkt als model gestaan te hebben voor de andere. Een ander tafereel op de voorgrond en klaar was Kees.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Affaire de la légion Belge-Parisienne, à Gand le 15 Oct. 1830.

Schermutseling met *la légion Belge-Parisienne* voor de St.-Niklaaskerk, 15 oktober 1830. Onderdeel van de gebeurtenissen tijdens de Belgische revolutie tegen koning Willem I van Oranje in de periode 25 augustus 1830 tot 27 maart 1831.

Deze beide litho's met een zicht op de St.-Niklaaskerk zijn v/d hand van Henri Jean Joseph Auguste Borremans. Op het belfort achter de kerk prijkt de draak op de houten en reeds gehavende klokkentoren die in 1839 gesloopt werd. Pas in 1854 zou hij teruggeplaatst worden op de nieuwe gietijzere torenspits.

Aan de hand van de oude Gentse Wegwijzers kon ik dankzij een paar details deze werken precies dateren.

Let op beide huizen links vooraan tegen de kerk, één ervan werd verbouwd en opgetrokken met een volwaardig verdiep gedurende de aangegeven periode.

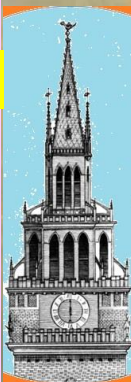
Situatie vóór
1839.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Waarom een
doorwinterde
Gentenaar de
huizen links v/h
kerkportaal
weergeeft met
slechts 1 etage,
dus uit de tijd
vóór 1839, is
me echt een
raadsel.

Wat me ook
verbaasd zijn
het trio koeien
en het pluim-
vee die zomaar
op de Koren-
markt flaneren.

Schilderij v/d Gentse kunstenaar François Boulanger. Gezien het belfort met de **gietijzeren** toren van stadsarchitect L. Roelandt afgebeeld staat werd dit kunstwerk ten vroegste in 1854 vervaardigd. Er lijkt zelfs nog een **staketsel met balustrade** boven rond de toren aanwezig te zijn.

Armand Heins, ± 1882

Op de gevel v/h huis naast het kerkportaal staat 'AUX ARMES D'ANVERS'.

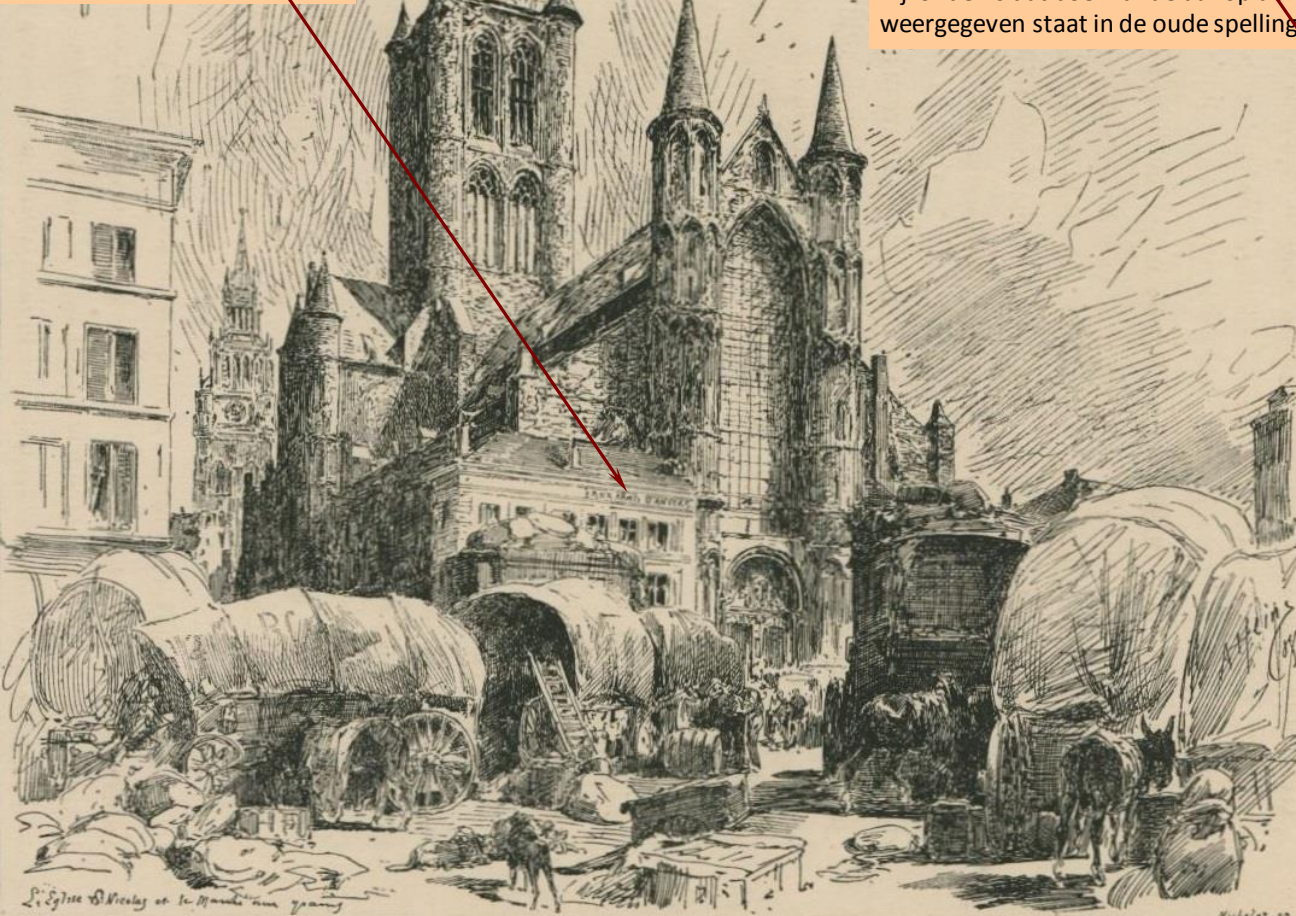

Foto rechts - Adolphe Braun, Dornbach (FR).

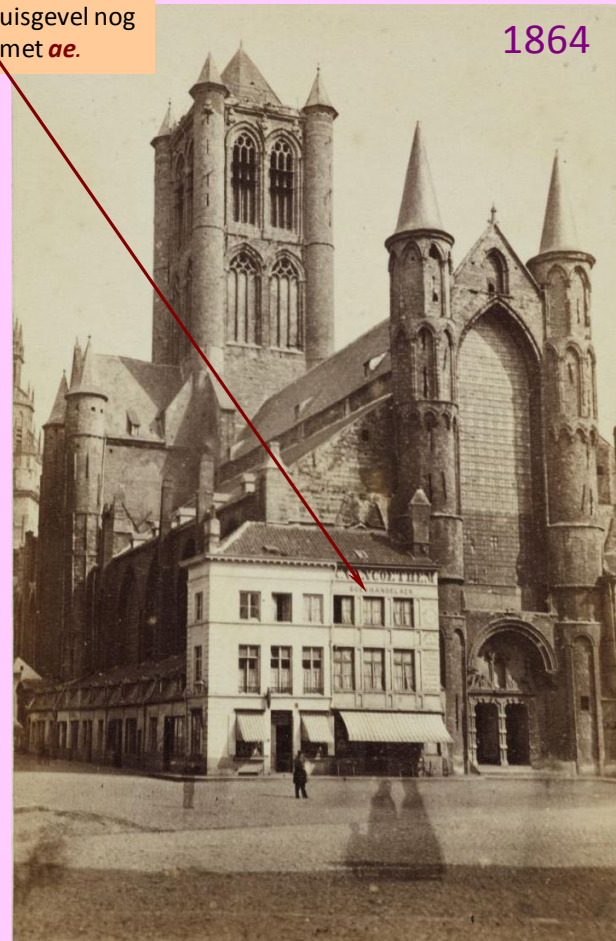
N° 31 Janssens Polydor, tabak en sigaren.

N° 33 C. Van Goethem, boekhandelaer.

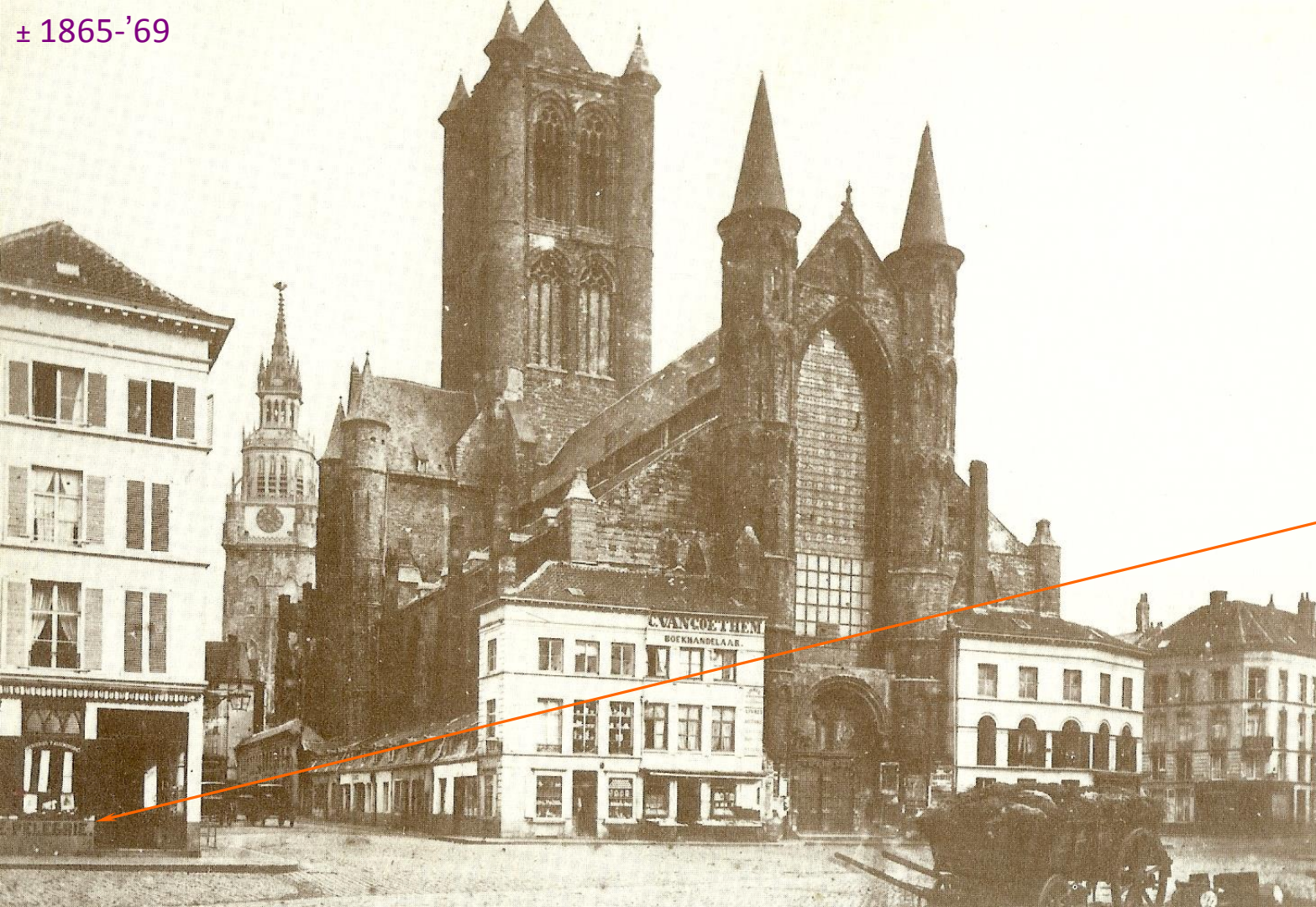
Bijzonder is dat boekhandelaar op de huisgevel nog weergegeven staat in de oude spelling met *ae*.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1864

± 1865-'69

In 1866 werd de nummering v/d huizen langs de Korenmarkt herzien. De huisnummers zouden van dan af mekaar gewoon opvolgen rondom de markt heen. Voordien had je de pare en onpare zijde.

Op de foto hiernaast zijn geen nummers af te lezen zodat we enkel kunnen afgaan op een paar gevelschriften.

N° 29 of 14

'E-PELEGRIE' is dan L. Jamotte-Pelegrie, mercerie & borduurwerk (in 1869 Donkersteeg).

N° 31 of 15

gezien de vitrines Debbaut Marie, porselein en gleiswerk.

N° 33 of 16

C. Van Goethem boekhandelaar.

Aug. Van Brabant – Debbaut, porselein en glaiswerk
C(rispijn) Van Goethem, boekhandelaar

Prachtig aquarel, gesigneerd Selim Rothwell (GB) en gedateerd 1874, onderaan links.

De Korenmarkt, centrum van bedrijvigheid, met zicht op de St.-Niklaaskerk ingesloten door winkelpanden.

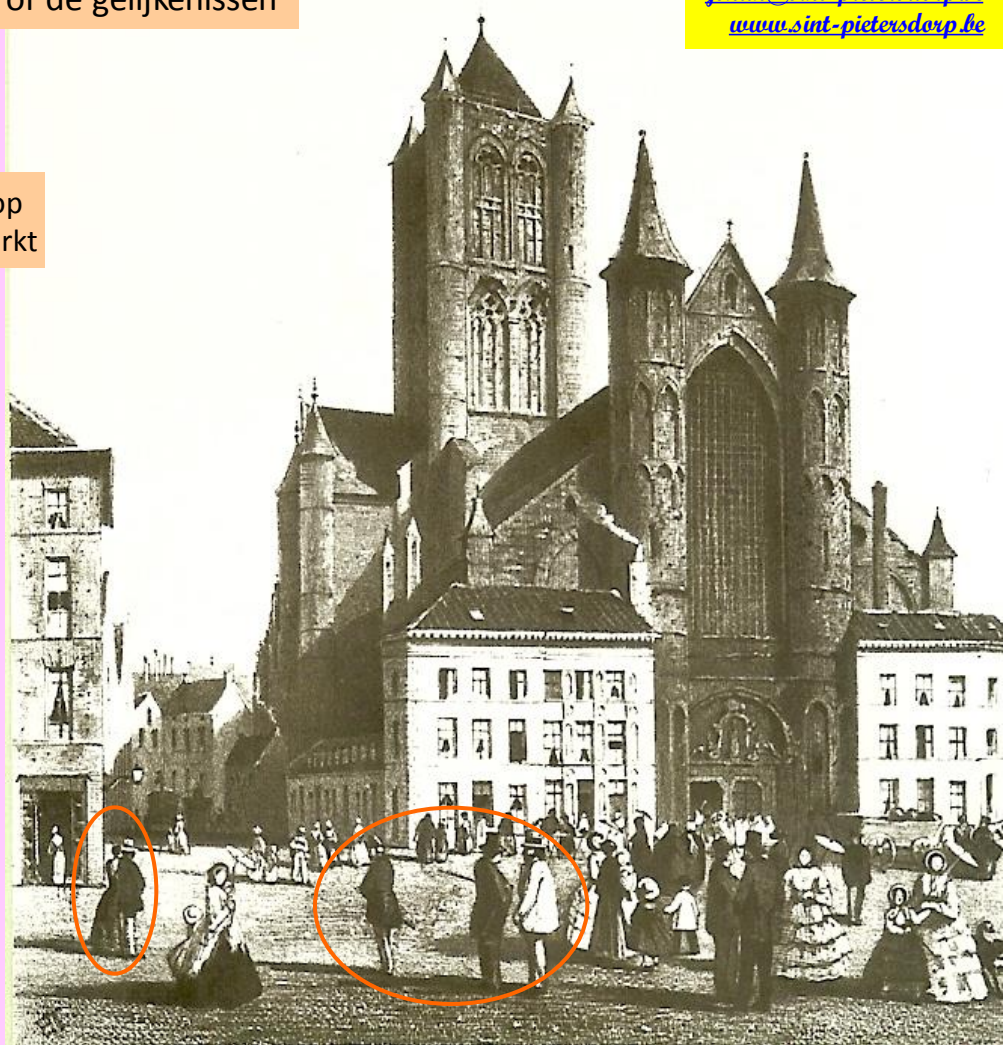
Aan de hand van de te herkennen namen op de gevels moet dit stadszicht de toestand weergeven van circa 1872-'73. Bovendien nog geen tramsporen te zien.

Ook hier de gietijzeren spits v/d belfortoren.

Puzzel, zoek de verschillen of de gelijkenissen

1874

Socializen op
de Korenmarkt

JULIUS CORYN

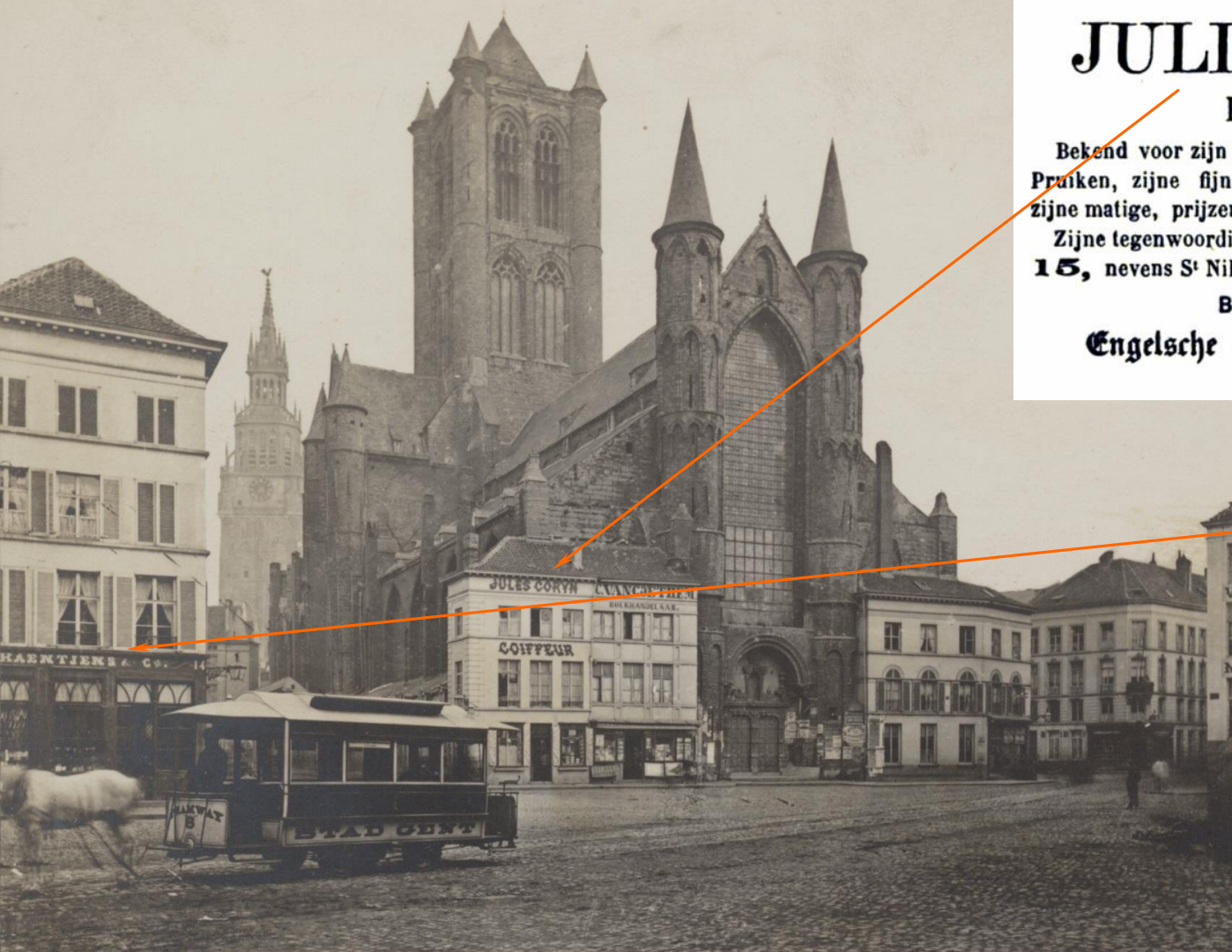
HAIRBEWERKER,

Bekend voor zijn goed hairsnijden, zijne uiterst voltooide Pruiken, zijne fijn bereide damehairbewerkingen alsook zijne matige, prijzen is van woonst veranderd.

Zijne tegenwoordige woonplaats is: **Koornmarkt, 15**, nevens St Nikolaaskerk.

BORSTELMEKANIEK.

Engelsche en Fransche Reukhandel.

De St.-Niklaaskerk circa 1875-'78.

Op de hoek van Klein Turkije was er de wapenhandel van Haentjens & co., Korenmarkt 14.

Het Kapsalon en parfumerie van Jules Coryn en de boekhandel Van Crispijn Van Goethem waren tegen de kerk aangebouwd.

Op de voorgrond een rijtuig v/d Gentse paardentrammaatschappij, opgericht in 1874, op het traject Korenmarkt-Geldmunt-Sleepstraat-Lange Steenstraat-Salvatorstraat-Sassepoort (Muide).

1880

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1882

'AUX ARMES D'ANVERS'

G. CARON VANDE PUTTE

Waarschijnlijk het prille debuut v/d sigarenzaak van Caron nadat er kortstondig een café was gevestigd.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

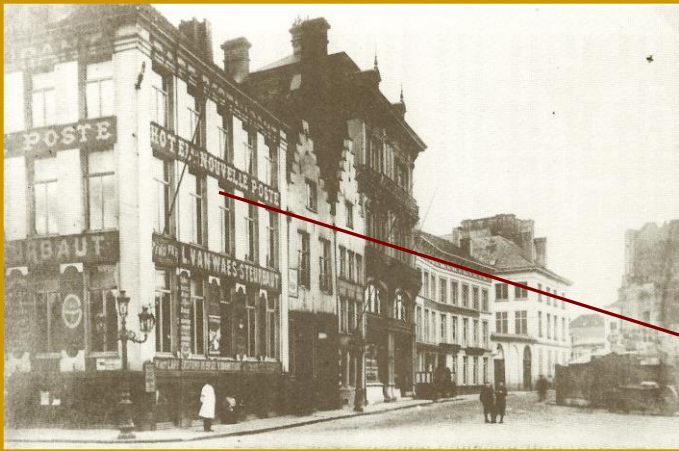
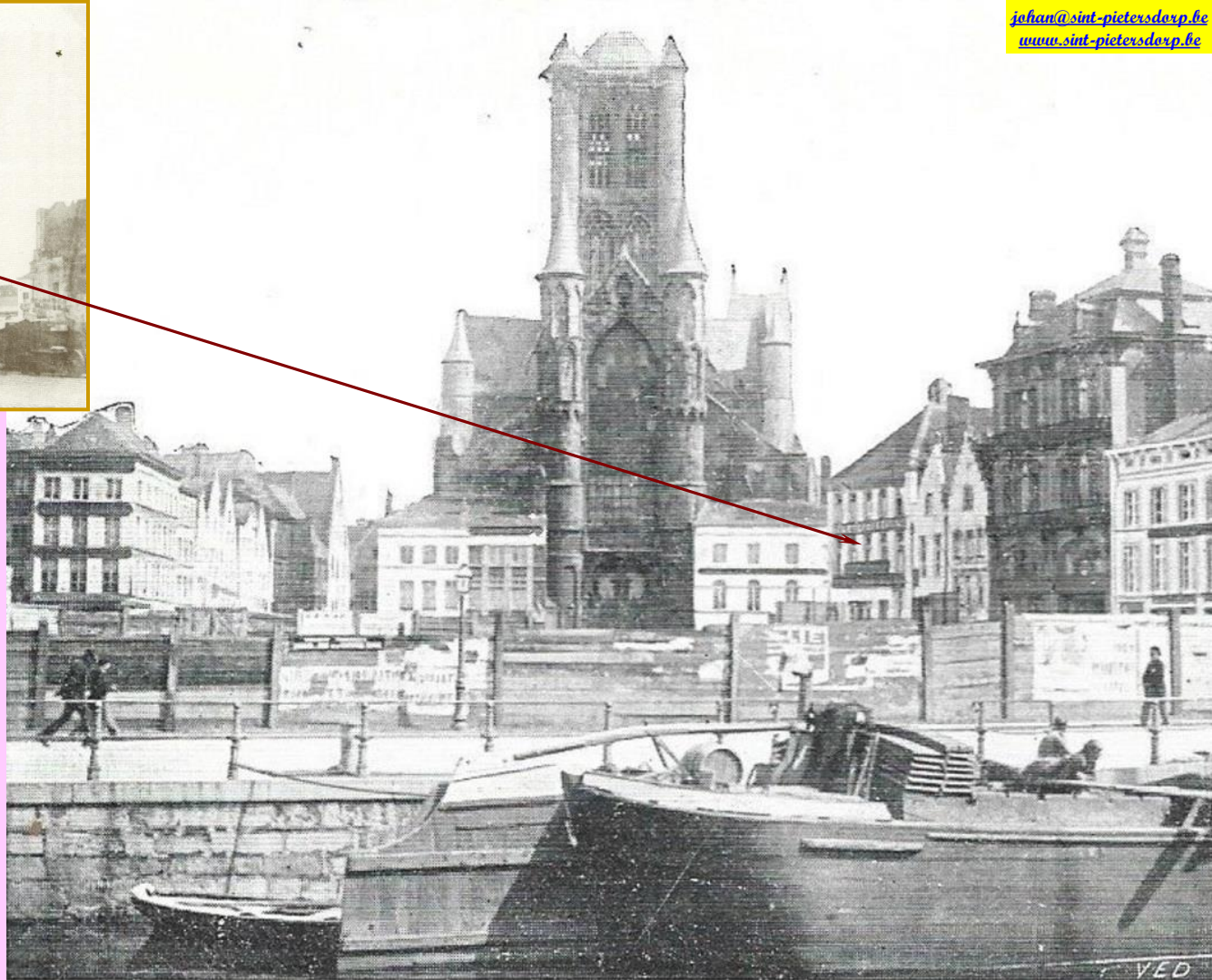

Foto genomen vanaf de Korenlei met zicht op de Graslei na de afbraak van de panden waar het nieuwe postgebouw gepland stond. Hierbij krijgen we een breed zicht op Klein Turkije en de St.-Niklaaskerk.

De huizen uiterst rechts en op de foto hierboven stonden in de **Sterrestraat** of de **rue de l'Etoile** en zouden evenmin gespaard blijven gezien de St.-Michielshelling diende aangelegd te worden.

Unieke foto van een leegte tussen twee monumentale periodes.

De Voltooiing vond plaats in het begin van de 14^e eeuw. De toren van de kerk deed **vóór de bouw van het belfort** en ook een geruime tijd **erna, dienst als gemeentelijke wachttore**n. Van daaruit waarschuwden de stadswachters de gemeente van brand of ander onheil. In de 14^e eeuw bracht men er een tijd lang de bogen van de stadsschutters in onder.

De 3de bouwfase was in het begin van de 15^e eeuw. De vroegere patricierskerk was nu de kerk van de gilden, ambachten en neringen geworden. Deze was voltooid in de 15^e eeuw en de daaropvolgende eeuw zouden reeds de **1^e tekenen van verval zichtbaar zijn**.

Later zijn er met de kerk zeer vele problemen geweest. Te veeeeel om alles hier neer te schrijven.

Deze info heb ik **gelezen in de Ghendtsche Tydinhen van het jaar 1997**, nr1 artikel van **David Maes**. Echt waar 't was zeer interessant om dit alles te lezen. Hij heeft zich verdiept in alle kerken van Gent.

Nogmaals deze kerk had niet anders dan **met problemen te maken**.

De St.-Niklaaskerk is waarschijnlijk de oudste parochiekerk van Gent. Haar ontstaan is volgens verschillende auteurs omstreeks 912 of 1051.

Bij de grote stadsbrand op 4 mei 1120 brandde de kerk volledig af.

In het midden van de 12^e eeuw werd er een grotere kerk opgericht.

Andere branden waren in 1409 en 1436 maar waren minder erg.

De geschiedenis is als het ware een aaneenrijging van rampen en problemen met de stabiliteit van de kerk.

Heden

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Regelmatig vielen er stenen of leien naar beneden van de St.-Niklaaskerk. **De houten constructie moest dit beletten.**

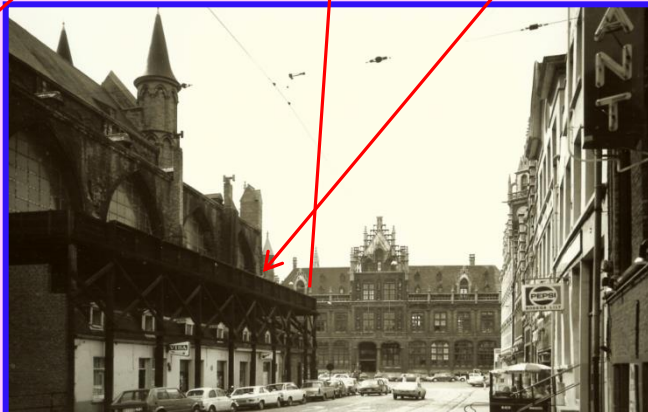
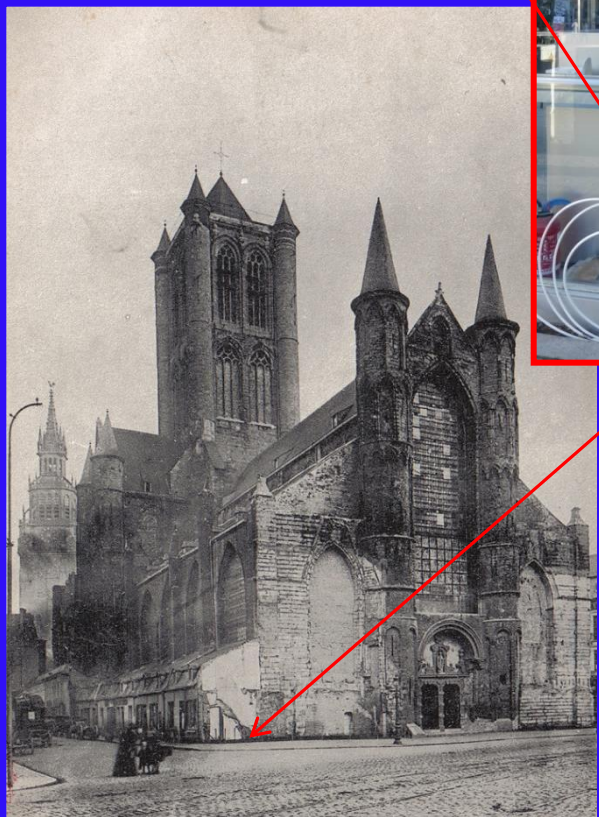

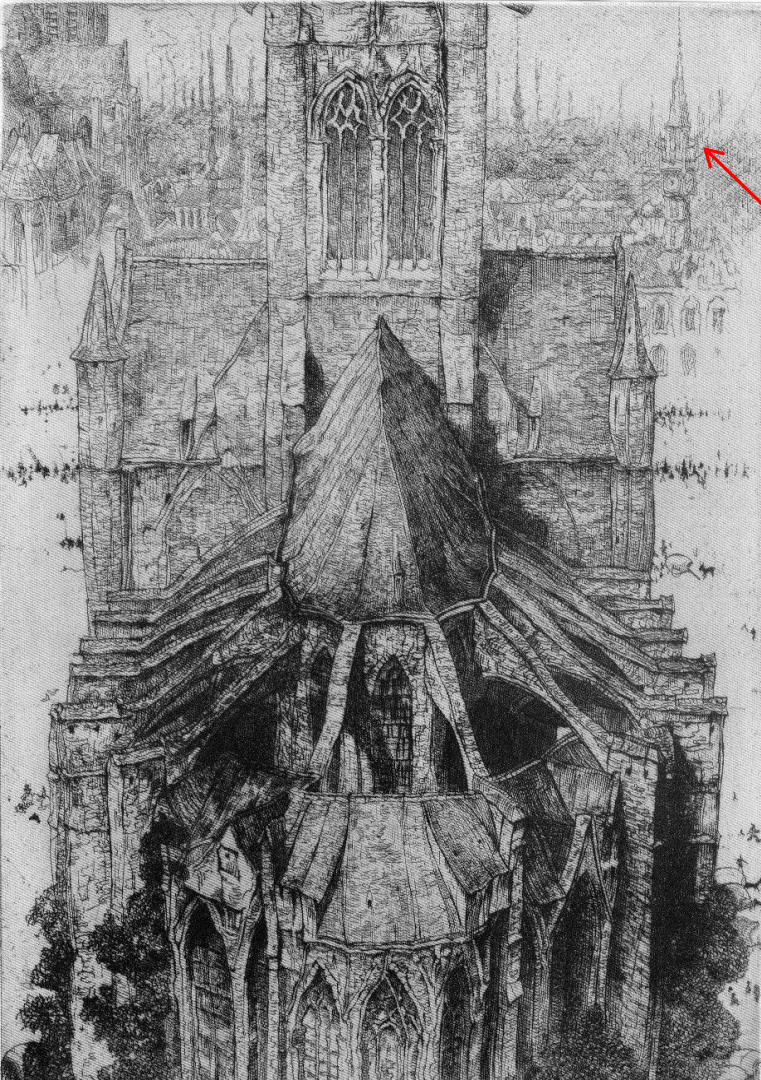
Foto links is genomen rond 1911-'12 omdat de **gietijzeren toren** **reeds verdwenen is**, de nieuwe toren moest klaar zijn tegen de Expo van 13. Dit gebeurde echter drie maanden later nl. op 22 juli 1913.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Etser Jules de Bruycker
(1870-1945).
De St.-Niklaaskerk vanop
het belfort gezien. Ik kan
mis zijn, maar is dit niet het
torentje van ons
postgebouw?

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Zoals je wel weet werd eerst het **postgebouw gebouwd**, daarna de **St.-Michielshelling** en later de **gebouwen naast de helling ten zuiden** van de Korenmarkt! Gelezen dat Jules De Bruycker geen voorstander was van die ravage (**gans de Kleine Korenmark en het pakhuis en de schouwburg was verdwenen**) Maar hij was niet alleen. Waarom staat er niet bij.

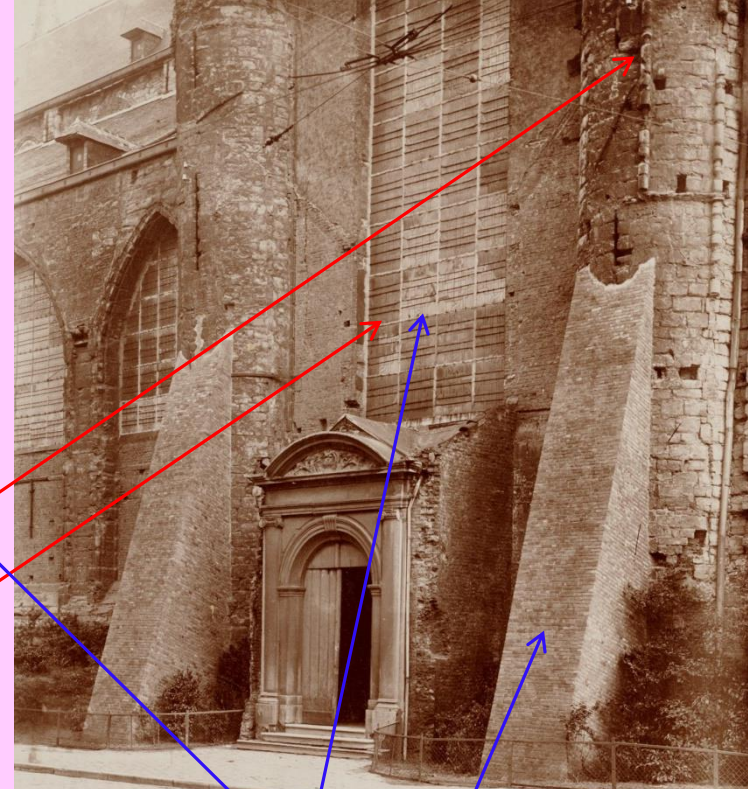
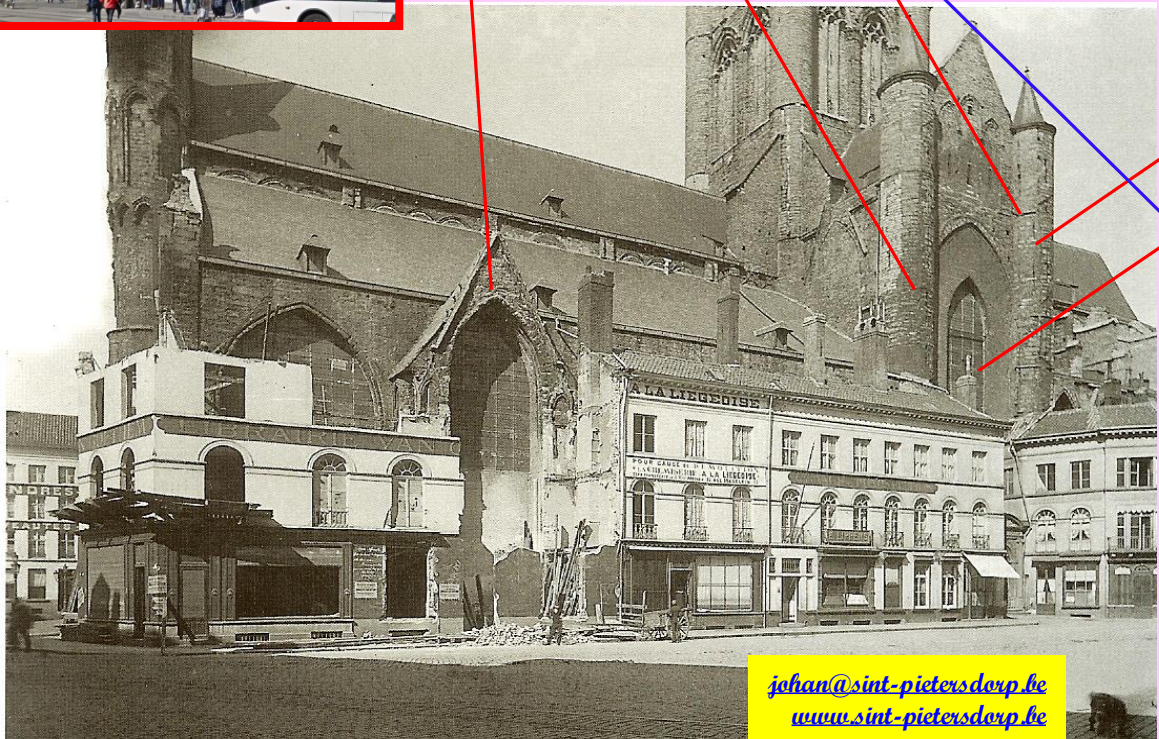
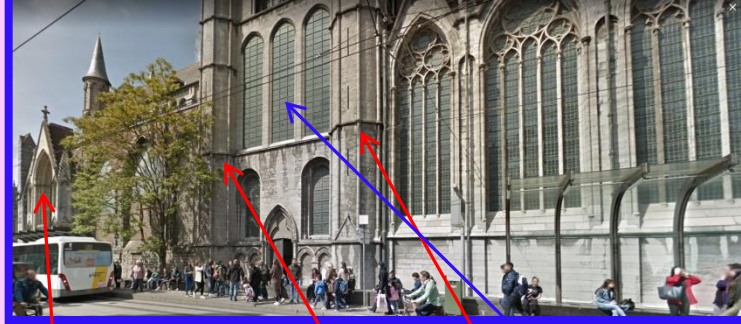
Dit wat de tijd vlak voor W.O. I **Tekeningen** werden gemaakt **tijdens de werken aan de St.-Michielshelling**, de oorlog brak uit en een vijftal kunstenaars pakten hun biezen en vluchten naar Engeland toen de Duitsers reeds een maand eerder binnen gevallen waren. In 1919 kwamen ze allemaal terug. In **1928** heeft de etsers toch het verleden in herinnering gebracht.

Onder het bewind van de Oostenrijkers in 1784 was het verboden rond de kerk nog doden te begraven. Maar deze maatregel was reeds lang van kracht rond de **St.-Michiels- en St.-Niklaaskerk** sinds de 16^e eeuw.

St.-Niklaas was de patroonheilige van de handelaars en schippers. De kerk stond centraal in het handelsgebied. De Leie en de Schelde waren toen druk bevaren rivieren.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Bekijk goed de foto's van vroeger en nu. Wanneer werden deze **steunberen** geplaatst? Na de afbraak van de huizen of waren deze ingewerkt geweest in de huizen. Boven de ingang zitten er nu **3 glasramen** terwijl vroeger **1 groot glasraam** was. Enz... enz...

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een hevige brand ontstond in het belfort, juist toen er een **lichtfestival** plaatsvond.

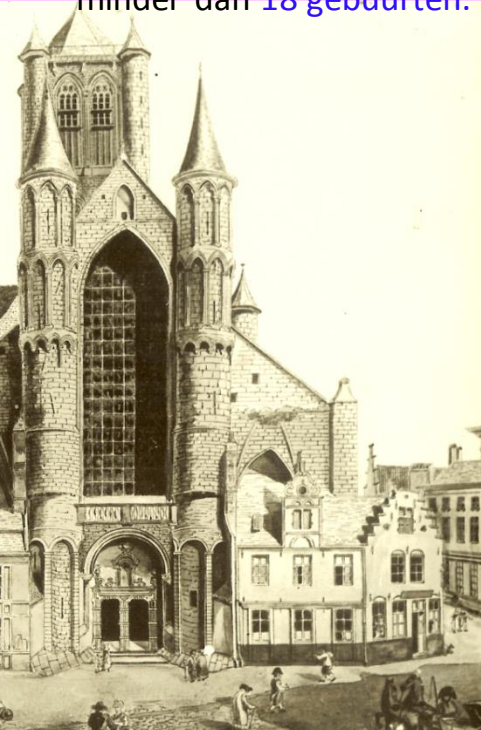
jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een geregeld transport
Gent - Brussel

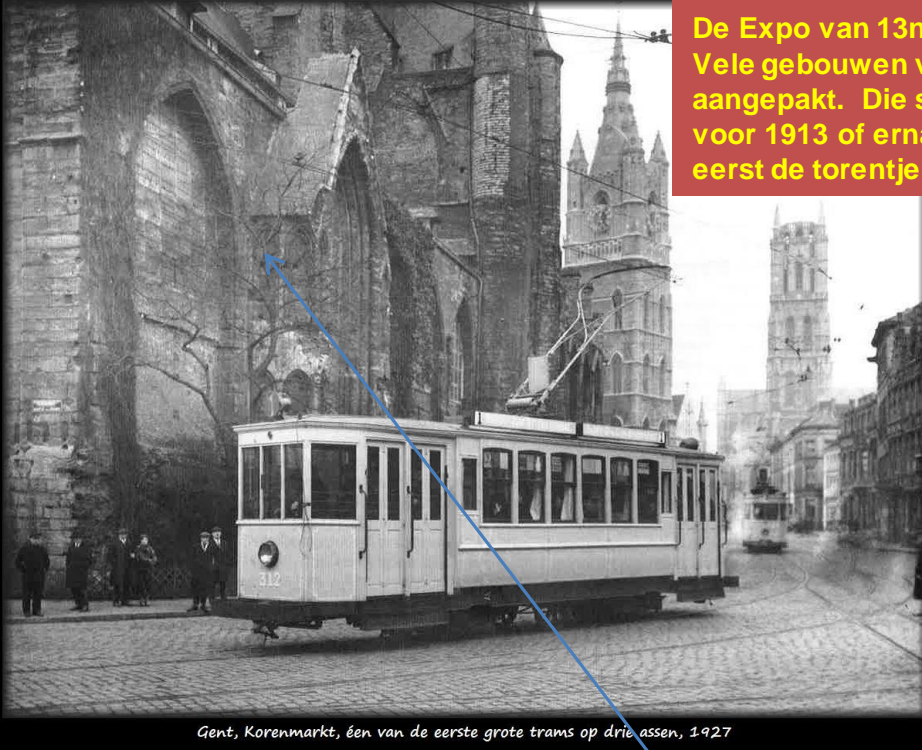

De Korenmarkt was, met zijn talrijke stedelijke functies, markten, verkeer, parochiekerk, stadsgevangenis en het centrum , **één der belangrijkste wijken van de stad**. Deze wijk telde niet minder dan 18 gebuurtten.

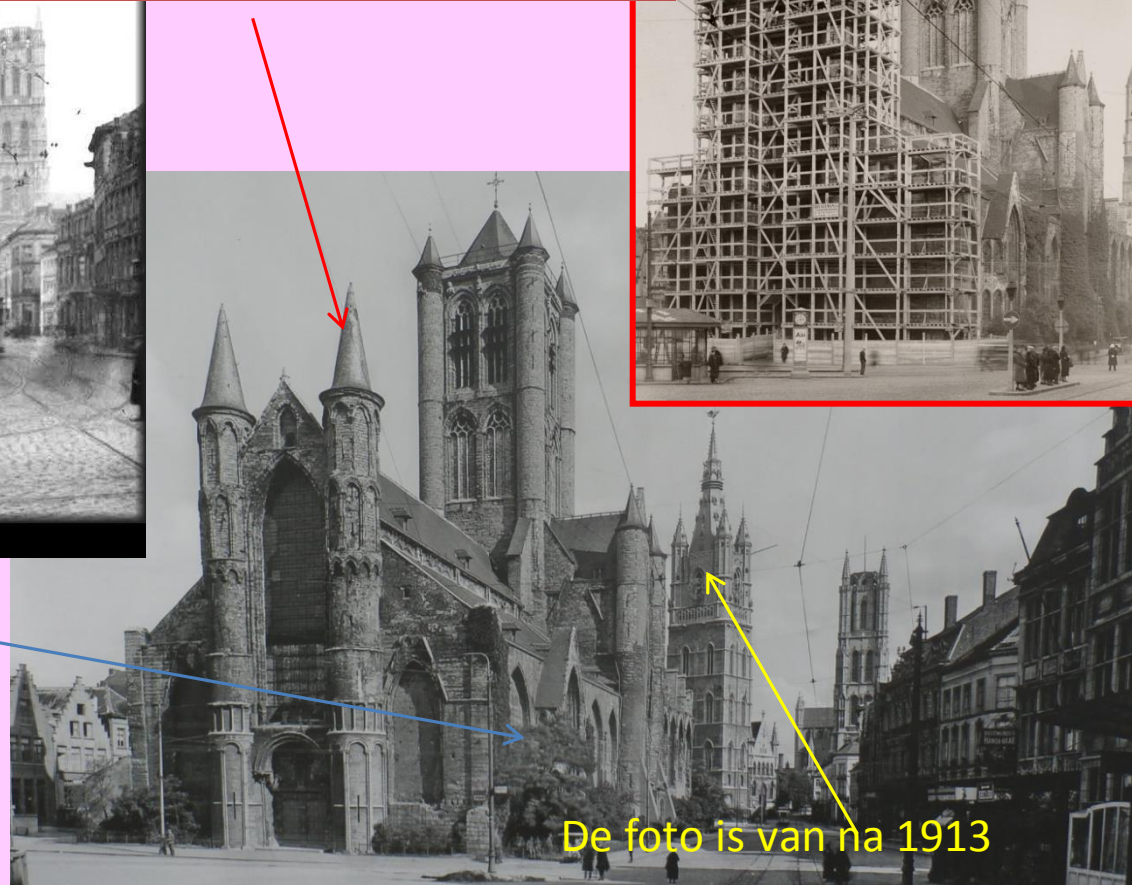
jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Expo van 13ne was een belangrijke gebeurtenis. Vele gebouwen van onze stad werden grondig aangepakt. Die stellingen aan de kerk is deze van voor 1913 of erna? Of waren die stellingen nodig om eerst de torentje te restaureren?

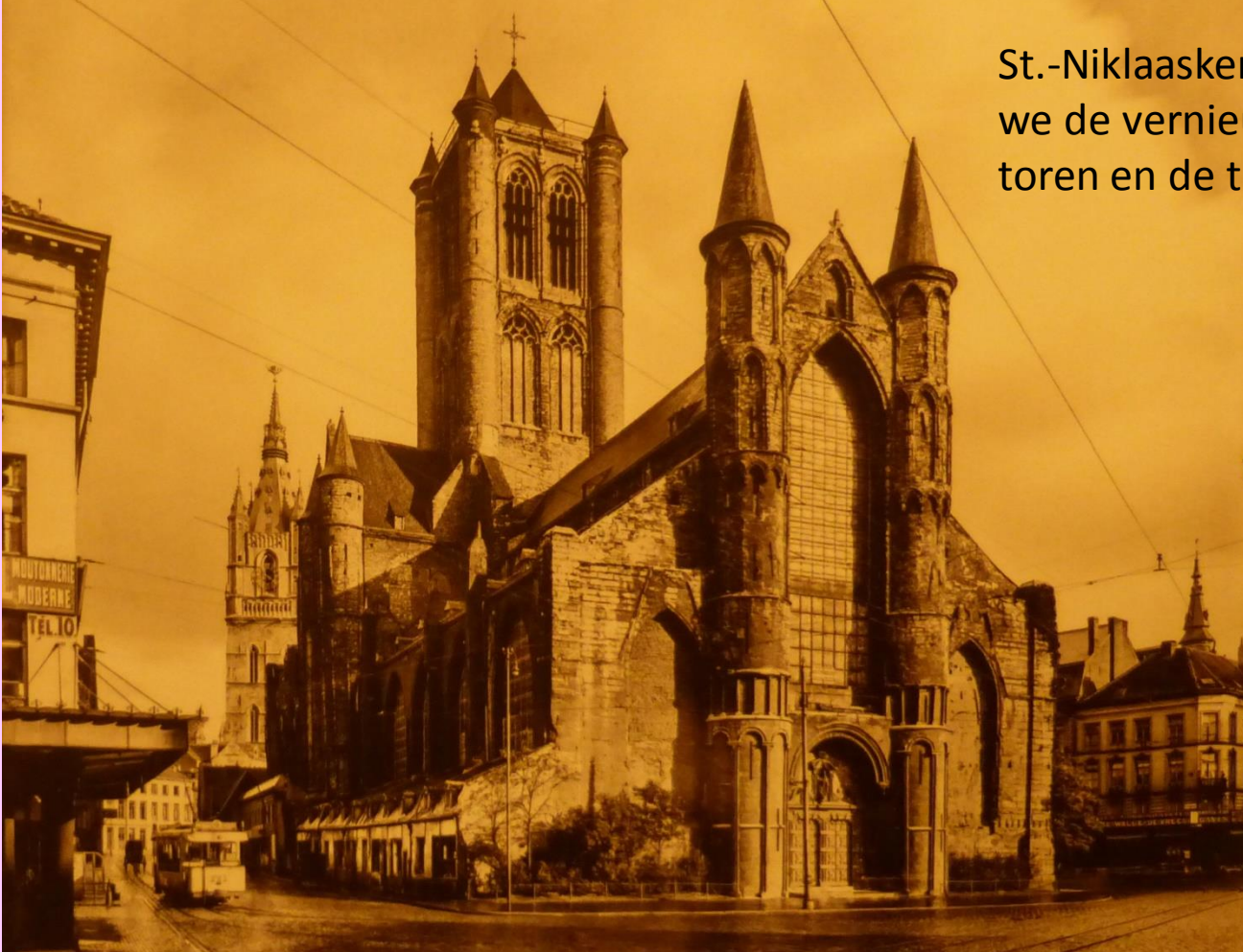
Gent, Korenmarkt, één van de eerste grote trams op drie assen, 1927

In nog geen 10 jaar tijd is het boompje al goed gegroeid.

De foto is van na 1913

St.-Niklaaskerk tijdens W.O. I, ook hier zien we de vernieuwde spits van de belfort-toren en de tram.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Eind de jaren dertig?

Zoals vele kerken in onze regio had ook deze kerk het hard te verduren gehad tijdens de beeldenstormen in 1566 en 1578. De kerk kwam in verval te staan, **het lood zelfs verdween uit de dakgoten**. De stadsmagistraat in 1579 had de toelating gegeven tot het te slopen. Waarom dit niet uitgevoerd is geweest heeft men niet kunnen achterhalen. **In 1584 is de calvinistische republiek gevallen en werd er aan de herstellingen begonnen**. In de loop van de 17^e eeuw stond de kerk er **terug vervallen bij**. In 1608 opnieuw grote herstellingen. **In 1624 brandde de vroegere torenspits** (te zien op oude tekeningen, schilderijen) **vollig af door de bliksem**. Maar nog was het niet gedaan met de toren.

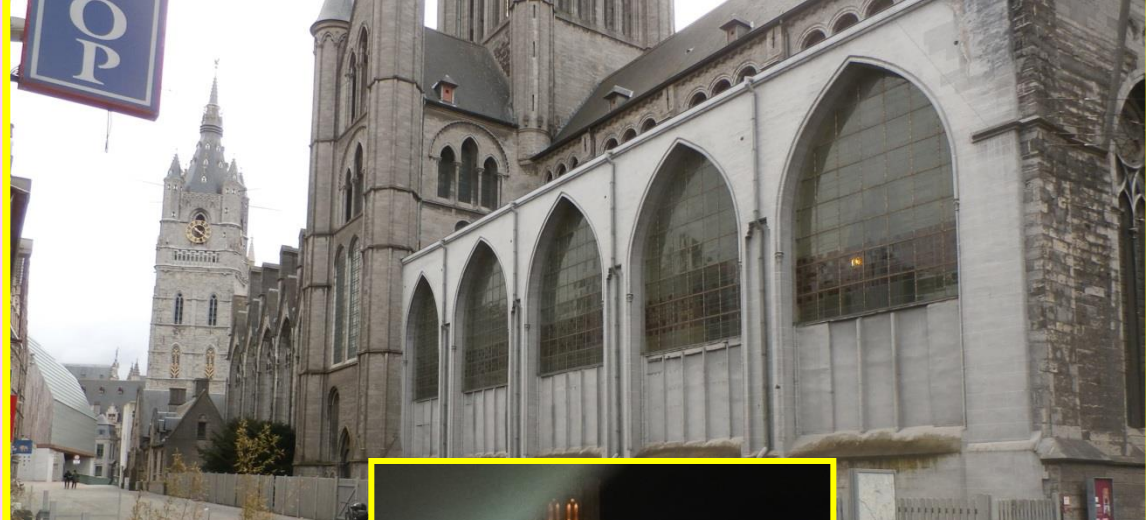
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Ja deze website gaat over vroeger en nu.

Hier een afbeelding op de Vrijdagmarkt van een terechtstelling, zo stond er op vermeld.

We zien maar zeer duidelijk 2 gebouwen, de Sint Niklaaskerk en ik dacht eerst het **Utenhovesteen** maar dit is het niet. **Het was op onze Korenmarkt.**

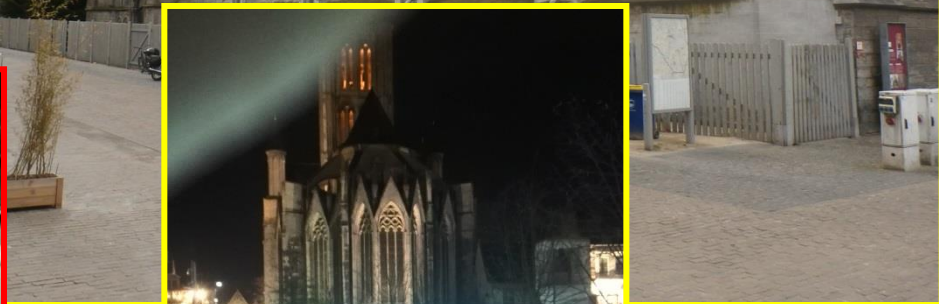

Klein Turkije

De lage huisjes dateren uit de 17^e eeuw en werden verwijderd in de jaren negentig om de restauratie mogelijk te maken van de St.-Niklaaskerk

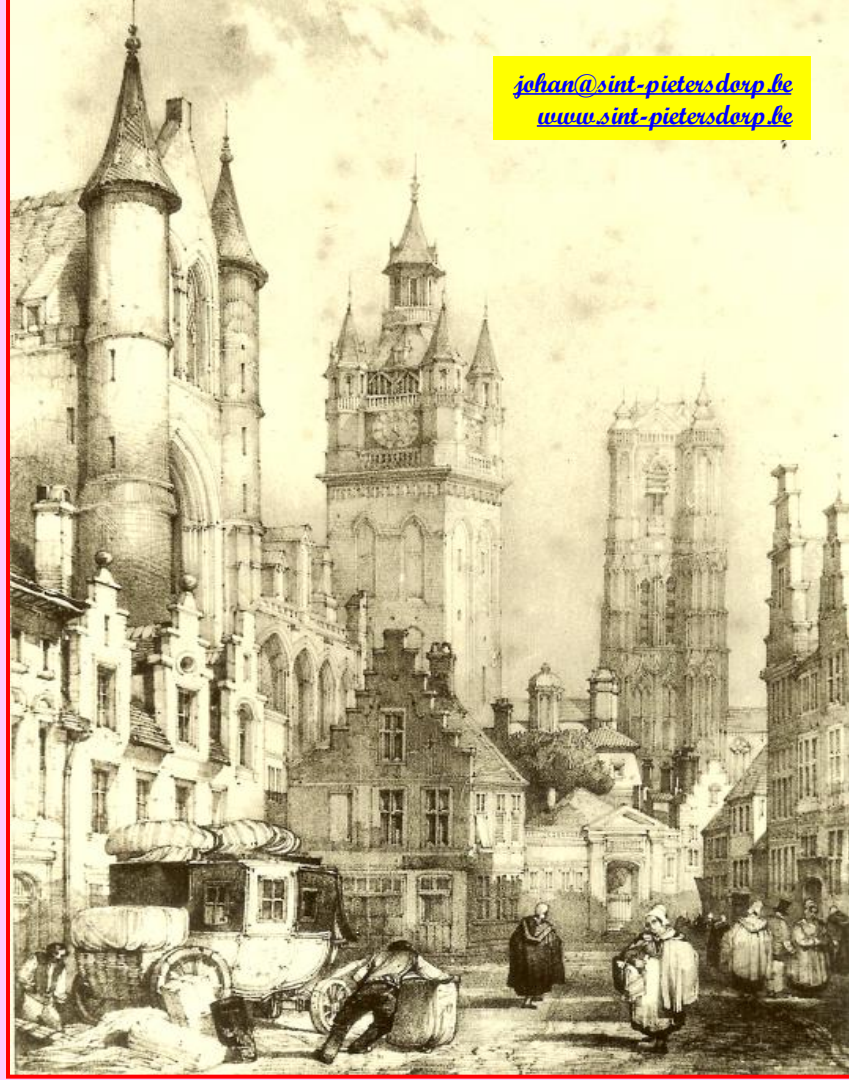
Omdat er regelmatig stenen naar beneden kwamen moest men de huisjes gebouwd tegen de kerk beveiligen met **een constructie van balken boven hun daken.**

De kerk had veel te lijden onder het stijgend grondwater waardoor veel meubilair begon te rotten. **In 1662 verhoogde men het vloerniveau.** In **1673** waaide een deel van de torenspits af waardoor een deel van de aanpalende huisjes die tegen de kerk was aangebouwd sterk werd beschadigd. De **spitstoren werd niet meer heropgebouwd.**

In 1709 werd de toren nog eens door brand geteisterd.

De vele verbouwingen die de kerk onderging kan ik niet opsommen.

De St.-Niklaaskerk. Tussen 1774 en 1778 waren er plannen om de erediens-
sten te laten doorgaan in de jezuïetenkerk in de Volderstraat (heden staat
daar de Aula) . In 1778 wou men de lijnwaadmarkt er laten doorgaan,
alsook een handelsbeurs. Is niet doorgegaan van hogerhand. **Vanaf de 18^e
eeuw** was men begonnen met huizen bouwen tegen de kerk. De laatste
huisjes die tegen de kerk aangebouwd werden waren deze in Klein Turkije in
1789. Om dit te kunnen verwezenlijken **werden de steunberen van de kerk
afgebroken wat de stabiliteit van de kerk zeker niet bevorderde**. Soms werd
er een **grafkelder gebruikt als beerput** (amai zeg), de Franse bezetting liet
zich hier ook voelen. Het herstellen van de Sint-Niklaaskerk heeft dus **zeer
zeer veel geld gekost aan de gemeenschap**. En de moderne tijd moest nog
komen van de kerk, jaren in de steigers gestaan (1913, 1938 , 1960 tot 1975
en eindelijk kon men in 1992 terug in het oostelijke gedeelte van de kerk.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

**In oktober 1839, fotografeerden Bragga
en Pelizzaro de Sint-Niklaaskerk met een
daguerreotype. Waarschijnlijk één van
de eerste foto's van Gent. Deze nog nooit
gezien.**

Aan de overkant van de **Gouden Sleutel** had je een Sleutelmaker. Om een sleutel bij te maken is dit maar 5 minutujes werk meer, vroeger was dit anders en dan moest je wachten. Tot de sleutelmaker misschien deze bezorgde bij de **Gouden Sleutel**

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Hoek Korenmarkt - Klein Turkije

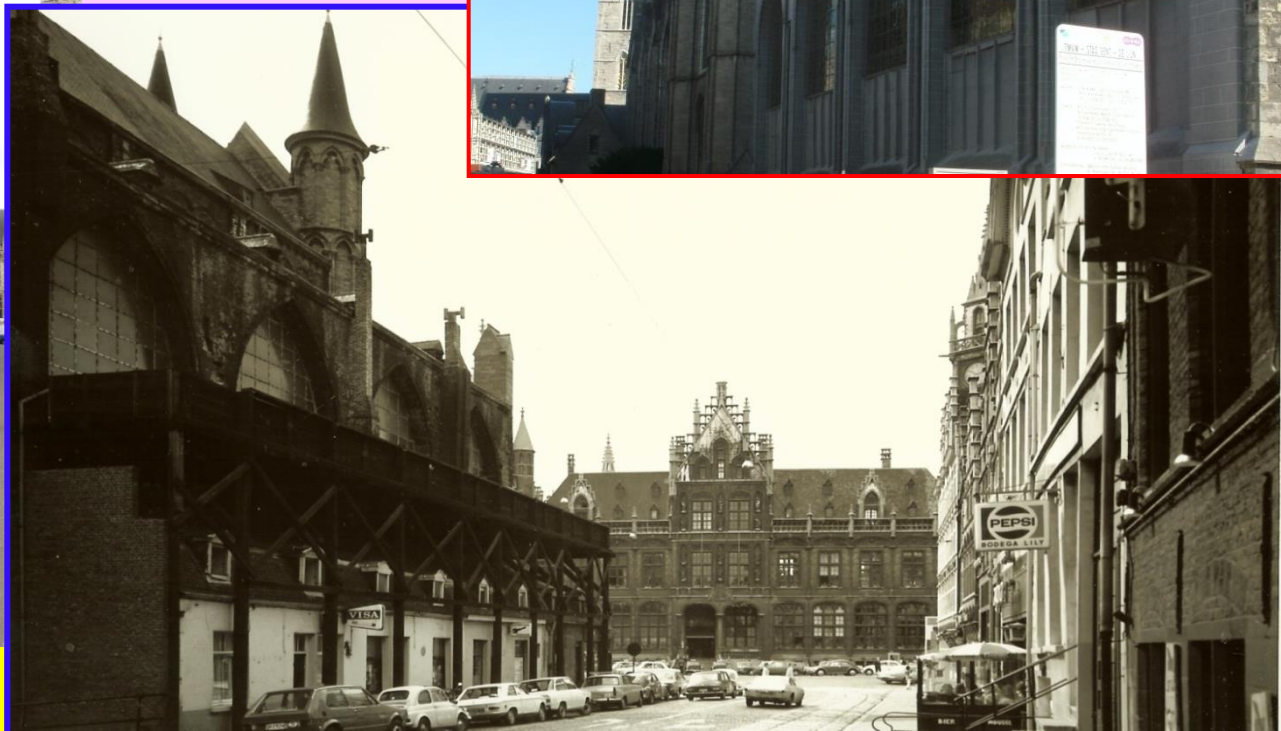

Klein Turkije
aan de
Korenmarkt in
1976

Zouden de huisjes op de ene of
andere manier terugkomen?
Nee want nu staat er een mooi
glazen gebouw opgetrokken.

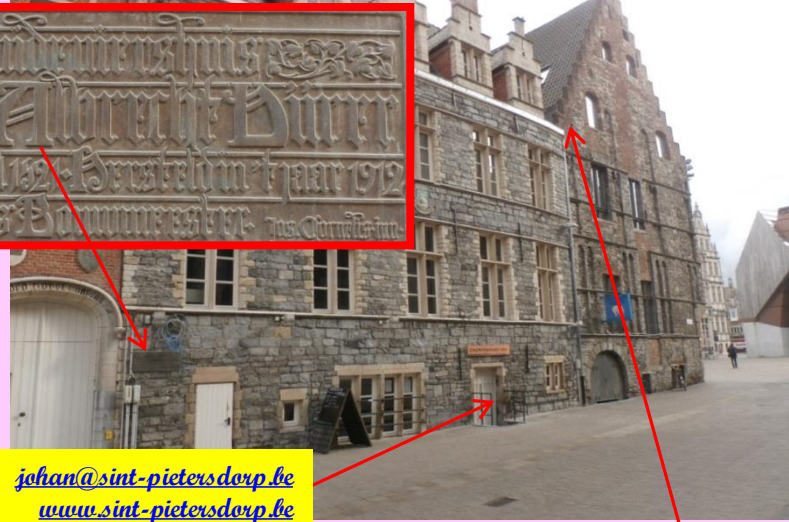
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

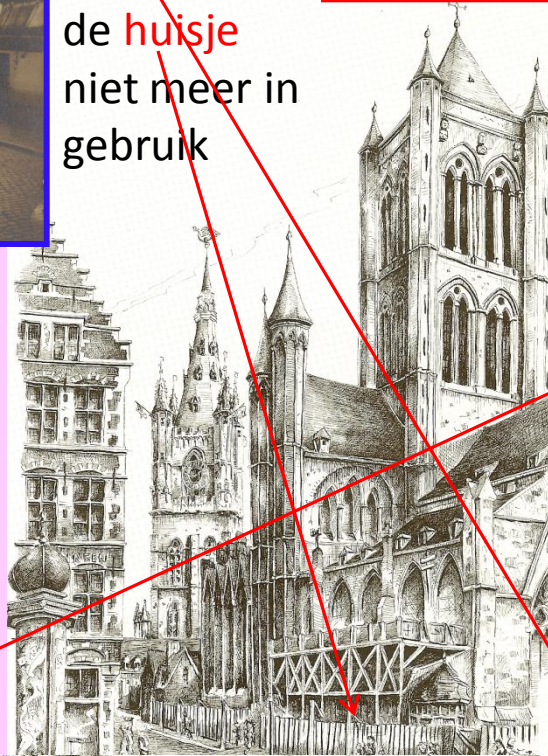
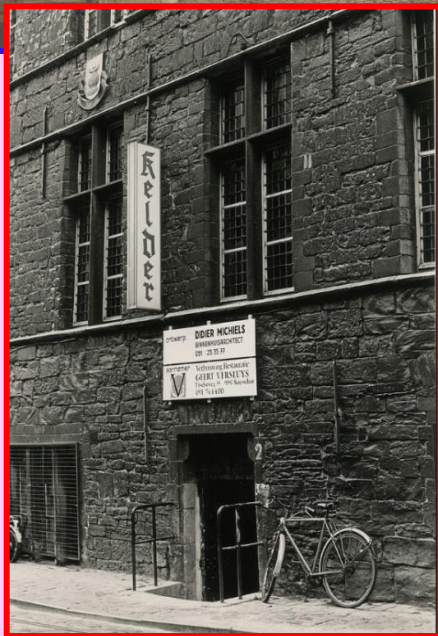
Klein Turkije 1901

Wat gaat de tijd snel, blijkbaar in 1989 waren de huisje niet meer in gebruik

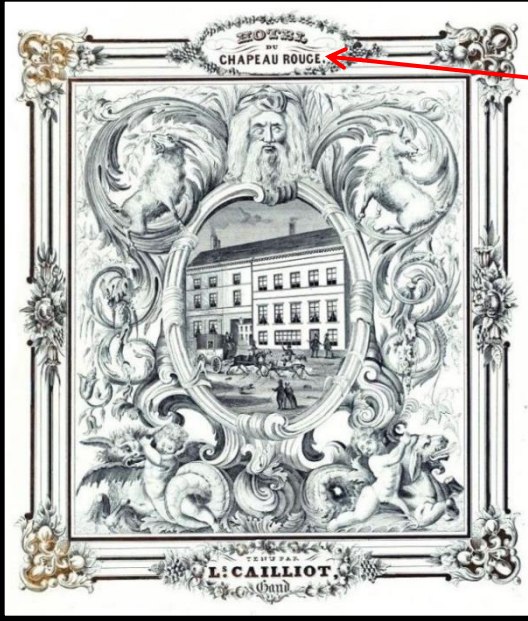

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Chateau Meissem april 1989

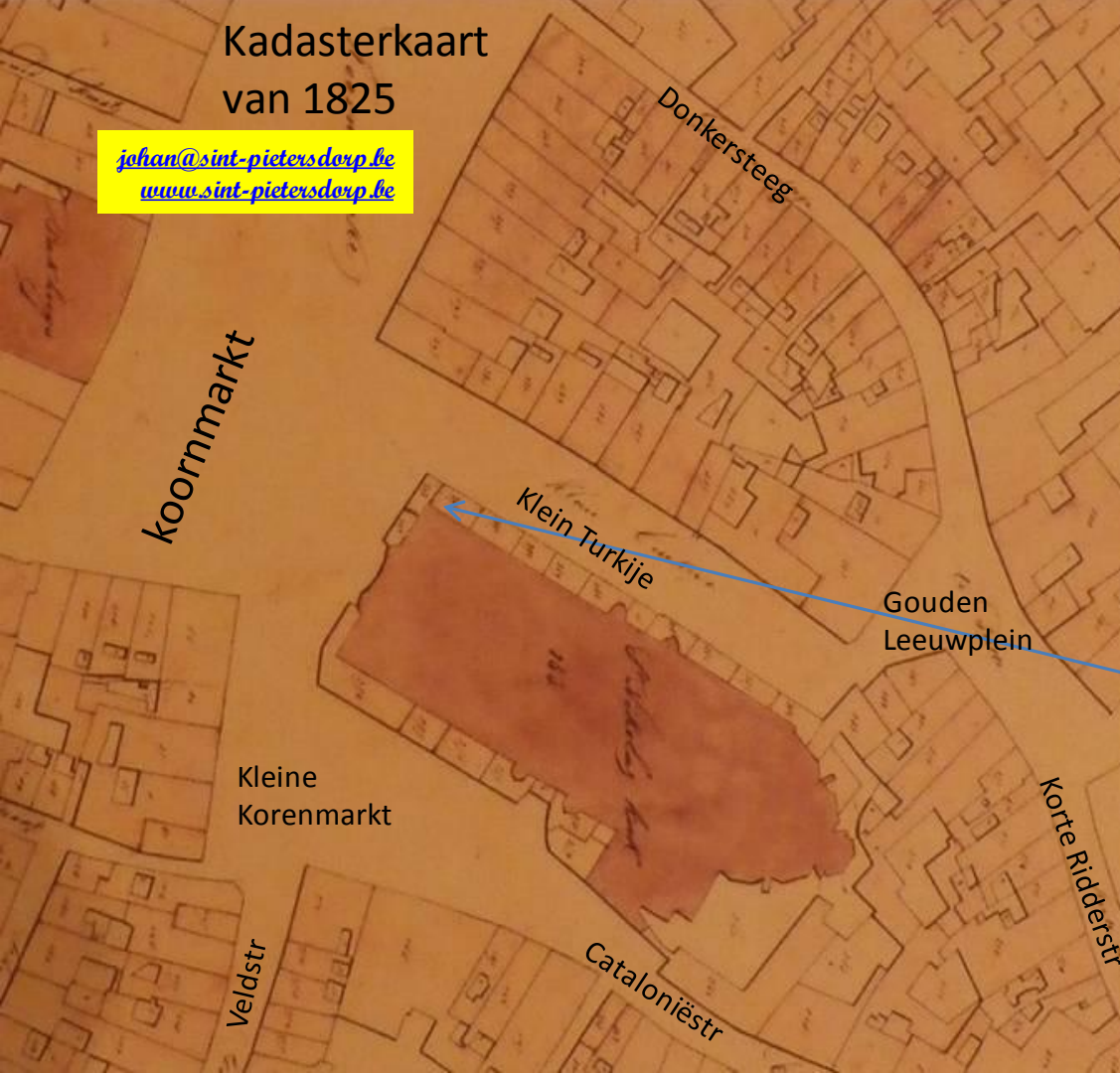

Nu spreken nog weinig mensen af in de **Chapeau Rouge**. Nu al een hele tijd wel in de **Roden Hoed**. Toch geestig als je beseft dat deze **café** als naam al zo lang bestaat.

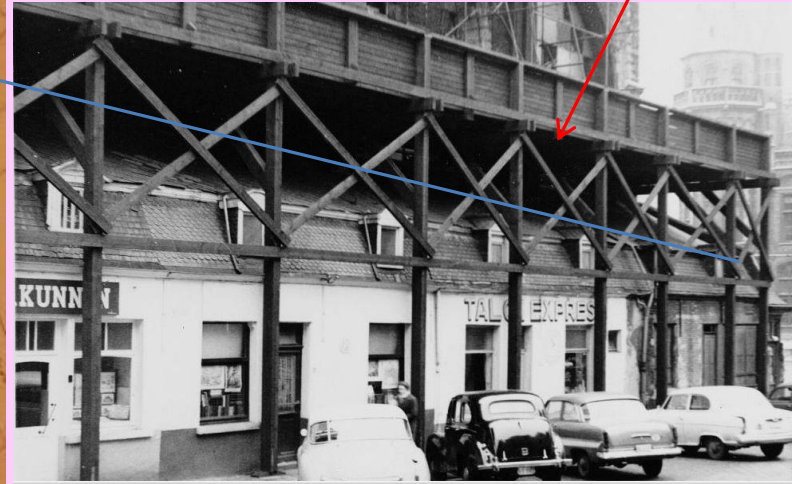

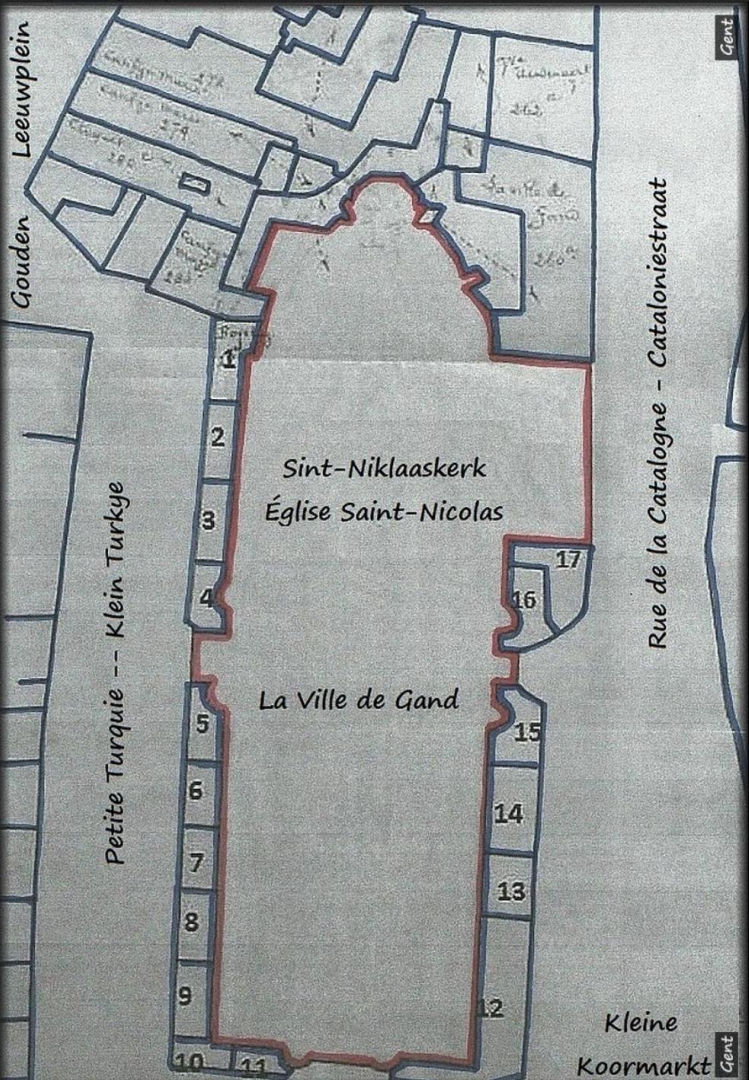
Kadasterkaart van 1825

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Waar kan deze dia beter passen dan hier om de bebouwing van huizen rond de Sint-Niklaaskerk goed te kunnen inschatten. De kaart is van rond de onafhankelijkheid van België. Het kerkbestuur moest nieuwe inkomsten vinden en men begon de grond te verhuren om er huizen te laten optrekken. Immers kon men geen betere locatie vinden voor handel of bewoning? In 1789 was alles rond de kerk reeds ingesloten door bebouwing. Wanneer werd er aan de eerste bebouwing begonnen? Rond de 15^e of 16^e eeuw en dit tegen de noordkant van de kerk. Deze huisjes werden meermaals afgebroken om er terug nieuwe gebouwen op te trekken. **Deze huisjes waren ook de laatste die afgebroken werden.**

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een duidelijk grondplannetje van onze Sint- Niklaaskerk rond 1900 kort voor de afbraak van de huisjes aan de zuid- en voorzijde. Toen ik in Frans Vlaanderen op stap was in Kamerijk (Cambrai in het Frans) zag ik nog huisjes tegen de kerk aangebouwd. Ik dacht onmiddellijk aan onze stad, aan de tijd toen er ook nog huisjes tegen de kerk aangebouwd waren. Kijk das het voordeel het één en ander te weten van je stad en je ziet dan dat dit elders ook geschiedde.

De **Kriekenmarkt** en de **Pruimenmarkt** was van de 16e tot de 18e eeuw gelegen op de kleine Korenmarkt. Deze was aan de St.-Niklaaskerk tot de stadsgevangenis afgebroken werd in 1719 (nu ex-postgebouw).

Aquarel 19^e
eeuw

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

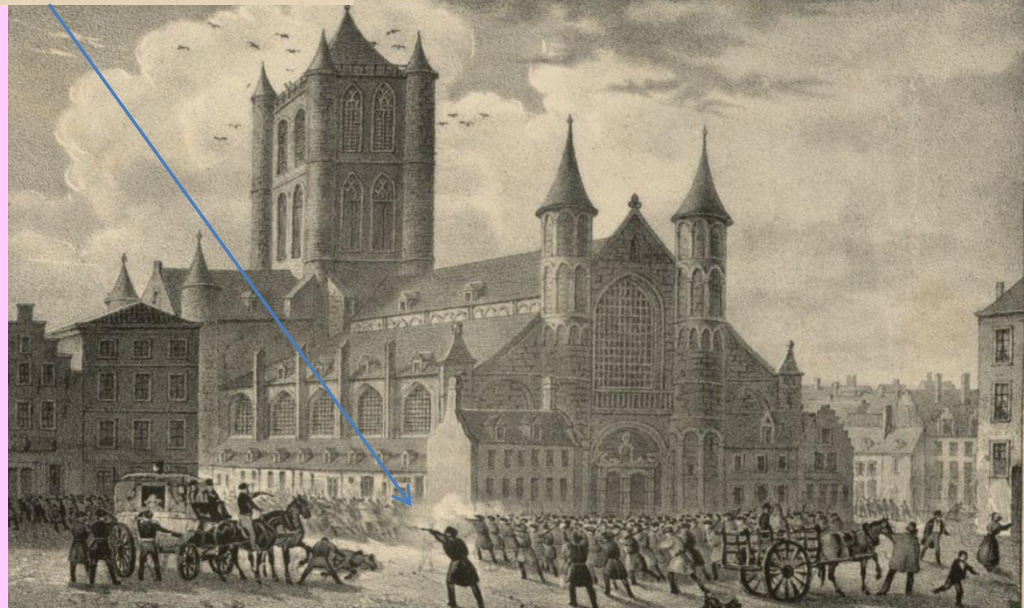

Gentse torenrij rond 1840

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Affaire de la légion Belge-Parisienne, à Gand le 15 8. 1830.

Gand
Gent

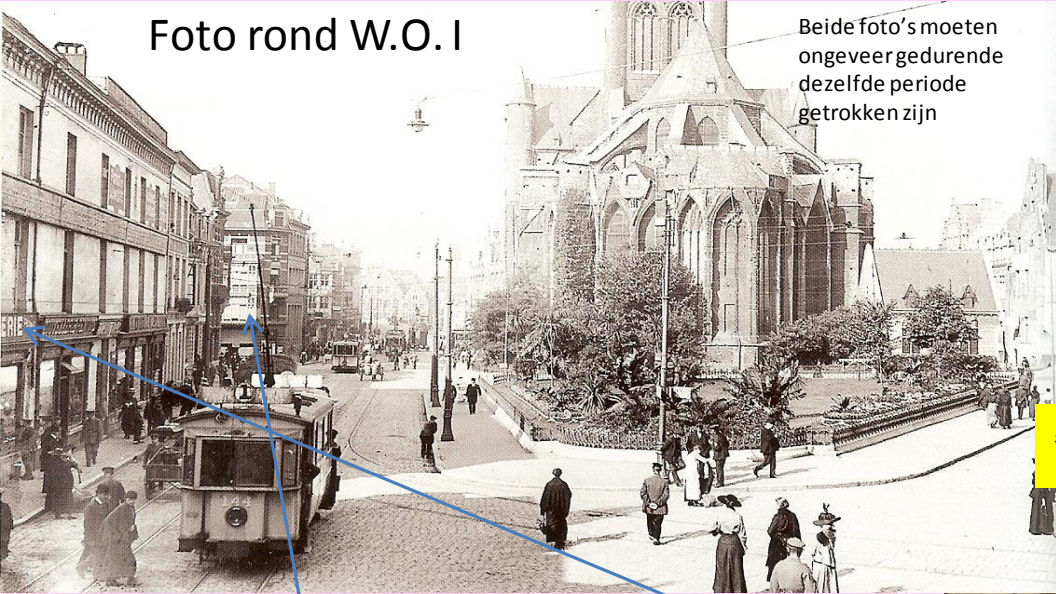
Eglise Saint-Nicolas et Panorama.
Algemeen gezicht met St. Nikolaaskerk.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Foto rond W.O. I

Beide foto's moeten ongeveer gedurende dezelfde periode getrokken zijn

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De 3 torens uit de jaren zeventig vanuit het Gravensteen

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Francofiori

Einde A5.
Zie verder [A6](#) over de
Cataloniëstraat,
St.-Niklaasstraat en
Bennesteeg.

Geef deze website
door aan vrienden met
[E23](#) erbij zodat zij
onmiddellijk hun keuze
kunnen maken.